

Здається, хтось сказав, що квітень — найжорстокіший місяць. Що ж, хто б це не був, не детектив. Жорстокість може трапитися будь-коли — я знаю, я її бачив. Але холод і темрява якось притупляють гостроту. Сонце ж, пташиний спів і небесна синь діють безжально. Можливо, справа в контрасті. Смерть і надія.

Ця історія починається з надії. Перше травня, перший день весни — справжньої весни. І якщо ви колись були в Оксфорді, то знаєте: тут усе або нічого — коли йде дощ, камінь набуває кольору сечі, але при світлі, коли коледжі мають вигляд, ніби їх вирізали з хмари, немає прекраснішого місця на землі. А я просто старий цинічний коп.

Що ж до травневого ранку, то саме в такий час місто буває найексцентричнішим, найзухвалішим «собою». Язичницьким, християнським і злегка божевільним — і майже кожного разу ці личини годі розрізнити. Хористи співають на світанку на верхівці вежі. Гурти лірників штовхають нічні фургони з бургерами. Паби відчиняються о шостій ранку, а половина студентства досі на підпитку з минулої ночі. Навіть тверезі мешканці Північного Оксфорда масово виходять на вулицю з квітами у волоссі (а ви думали, я жартую). Минулого року вишло понад двадцять п'ять тисяч людей. Один хлопець нарядився ялинкою. Гадаю, тепер ви уявили.

Так чи інакше, перше травня — важливий день у поліційному календарі. Але це довга, а не коротка соломинка у списку нарядів. Ранній початок може бути вбивчо важким, але справжні неприємності трапляються нечасто, а ще нас пригощають кавою та бутербродами з беконом. Принаймні пригощали в мій останній раз.

Але це було ще тоді, коли я носив форму. До того, як я став детективом; до того, як став інспектором.

Однак цього року все інакше. Цьогорічний убивця — не тільки ранній початок.

* * *

Коли Марк Секстон дістається будинку, він запізнюється майже на годину. О цій порі ранку він мав би встигнути, але на трасі М40 був затор, і черга розтягнулася аж до Банбері-роуд. А шойно він повертає на Фремpton-роуд, дорогу йому перекриває будівельна вантажівка. Секстон лається, врубає «кайєн» на реверс і з пронизливим скрипом мчить назад. Відчинивши дверцята машини, виходить на вулицю, ледь не ступивши у бризки блювоти на асфальті. Він гидливо дивиться вниз, перевіряючи взуття. Що за хрінь коїться з цим містом із самого ранку? Секстон замикає машину і підходить до вхідних дверей, шукаючи ключі по кишенях. Риштування принаймні вже прибрали. Продаж зайняв значно більше часу, ніж він очікував, але якщо пощастить, так чи так має завершитися до Різдва. Він програв аукціон за будинок на протилежному кінці Вудсток-роуд, і йому довелося підвищити ставку, щоб отримати цей, але до того часу, як він закінчить, це буде бісова золота копальня. Може, решта ринку житла й топчеться на місці, але завдяки китайцям і росіянам ціни в цьому місті, здається, ніколи не знизяться. Лише годину їхати до Лондона, а першокласна приватна школа для хлопчиків — за якихось три вулиці звідси. Дружині не подобалася ідея окремого будинку, але він сказав їй: «Ти тільки поглянь — він же до біса величезний!». Справжній вікторіанський палац, чотири поверхи з підвалом, де він планує влаштувати надсучасний винний льох і домашній кінотеатр (дружина, втім, іще не в курсі). Єдиний сусід — якийсь

дідуган, але він, звісна річ, навряд чи влаштуватиме нічні гулянки. І так, його сад трохи занедбаний, але завжди можна поставити шпалери. Ландшафтний дизайнер щось казав про плетисті дерева. Штука за дерево, однак дає миттєве прикриття. Утім, навіть воно не зарадить безладу навколо фасаду. Він дивиться на іржаву «Кортіну», підперту цеглою біля будинку номер 33, і три велосипеди, прикуті ланцюгами до дерева, на купу гнилих піддонів і чорних пластикових мішків, з яких на тротуар висипалися порожні бляшанки з-під пива. Вони були тут востаннє, коли він приїжджав два тижні тому. Він просунув у двері записку з проханням до старого покидька прибрати їх звідси. Очевидно, той цього не зробив.

Двері відчиняються. Це Тім Найт, його архітектор, із рулоном планів у руці. Він широко усміхається й жестом запрошує клієнта увійти.

— Містере Секстоне, радий вас знову бачити. Гадаю, ви будете задоволені нашим прогресом.

— Дуже на це сподіваюся, — із сарказмом відповідає Секстон. — Гірше за цей довбаний ранок уже нічого не може бути.

— Почнемо зверху.

Двійця піднімається нагору, їхні кроки гучно лунають на оголеній деревині. Нагорі на повну гучність працює місцеве радіо, в більшості кімнат — будівельники. Двоє тинькарів на верхньому поверсі, сантехнік у ванній кімнаті, спеціаліст із реставрації вікон, який працює над стулками. Один чи двоє поглядають на Секстона, але він не дивиться їм у вічі. Він дістає планшет, занотовує щось про кожне робоче місце й прискіпливо розпитує робітників, не оминаючи майже нікого.

Зрештою вони опиняються в прибудові на задньому дворі, де на місці знесеного старого цегляного навісу зводиться простора двоповерхова споруда зі скла та металу.

За деревами, що схилилися в нижній частині саду, їм видно лише георгіанську витонченість Кресент-сквер. Секстон хотів би мати такий будинок, але відтоді, як він купив це місце, ринок виріс на п'ять відсотків, тож він не скаржиться. Він просить архітектора показати йому план кухні («Господи, а небагато ж можна отримати за шістдесят тисяч! Хоч би паршиву посудомийку додали!»), відтак розвертається, шукаючи двері до сходів у підвал.

Найт мав дещо стурбований вигляд.

— А, я якраз збирався сказати. З підвалом невеличка заминка.

Секстон звужує очі.

— В якому сенсі — заминка?

— Вчора мені зателефонував Тревор. У них виникла проблема з перегородкою. Можливо, нам знадобиться належна юридична угода, перш ніж ми зможемо це виправити. Що б ми не зробили, це вплине на сусідів.

Секстон кривиться.

— От курва, тільки сраних юристів нам тут не вистачало. Яка ще, нахер, проблема?

— Вони почали знімати тинькування, щоб прокласти новий кабель, але частина цегляної кладки була в доволі поганому стані. Бозна скільки часу минуло відтоді, як місіс Пардью туди спускалася.

— Тупа стара швабра, — бурмоче Секстон, на що Найт вирішує не реагувати. Це дуже вигідна робота.

— Так чи інакше, — каже він, — боюся, що хтось із хлопців не відразу зрозумів, із чим має справу. Але не хвилюйтеся, завтра ми запросимо інженера-будівельника...

Однак Секстон уже проштовхується повз нього.

— Дай-но я сам подивлюся, що там за лайно.

Лампочка похмуро мерехтить, освітлюючи сходи в підвал на їхньому шляху вниз. Звідусюди смердить пліснявою.

— Ступайте обережно, — каже Найт, — деякі східці небезпечні. Тут, у темряві, можна зламати шию.

— Є ліхтарик? — запитує Секстон за кілька метрів попереду. — Я нічорта не бачу.

Найт передає ліхтарик униз, і Секстон його вмикає. Він миттєво помічає проблему. Фарба облупилася із залишків старого пожовклого тинькування, і більшість цеглин під ним покрилася сухою сірою цвілью. Від підлоги до стелі тягнеться тріщина завширшки з палець, якої раніше не було.

— Чорт, невже доведеться перекладати весь сраний будинок? Як сталося, що оцінювач це пропустив?

Найт мовчав із винуватим виглядом.

— Місіс Пардю поставила полиці вздовж усієї стіни. Він не зміг би за них пролізти.

— Тоді чому ніхто не простежив за тим тупим шмаркачем, який вибивав шматки з моєї довбаної стіни?..

Він підіймає з підлоги один із будівельних інструментів і заходиться колупати цеглу. Архітектор робить крок уперед.

— Серйозно, я б цього не робив.

Відпадає цеглина, потім ще одна, відтак цілий шмат кладки вислизає, з гуркотом розвалюючись у пилюці біля їхніх ніг. Тепер черевики Секстона не врятувалися, але він цього не помічає. Він дивиться, роззявивши рота, на стіну.

Там діра, сантиметрів п'ять завширшки.

І в темряві за нею — обличчя.

* * *

У поліційному відділі Сент-Олдейт детектив-сержант Гарет Квінн, який нещодавно отримав підвищення, п'є другу каву і їсть третю порцію тостів, перекинувши краватку через плече, — береже від крихт. Дорога краватка

пасує до дорогого костюма й загального вигляду чоловіка, трохи занадто витонченого для звичайного копа. Витонченого, що й казати, в усіх сенсах цього слова. Офіс карного розшуку напівпорожній, поки прибули лише Кріс Гіслінгем та Веріті Еверетт. Наразі команда не має великої справи, а інспектор Фоулі відбув на цілоденну конференцію, тож у їхньому розпорядженні — на рідкість лінивий робочий ранок, за яким маячить заше приваблива перспектива паперового копирсання.

Застигла мить: пил, що плаває на сонці, пробиваючись крізь жалюзі, шелест газети Квінна, запах кави. Дзвонить телефон. На годиннику 09:17.

Квінн простягає руку й бере слухавку.

— Карний розшук. — Потім: — О чорт... Упевнені?

Гіслінгем і Еверетт підводять очі. Гіслінгем, про якого всі кажуть «міцний» та «солідний», і не лише тому, що він дещо погладшав у попереку. Гіслінгем, який — на відміну від Квінна — так і не став детективом-сержантом і, зважаючи на його вік, уже навряд чи стане. Але не засуджуйте його за це. Кожній команді карного розшуку потрібен такий Гіслінгем, і якби ви тонули, то саме його воліли б мати на іншому кінці мотузки. Що ж до Еверетт, то вона з тих, кого не можна судити за зовнішністю: може, вона й має вигляд міс Марпл у тридцять п'ять, але й невблаганністю не поступається їй ні на грам. Як завжди каже Гіслінгем, у минулому житті Ев точно була псом-стежієм.

Квінн досі говорить у слухавку.

— І за дверима точно ніхто не відповідає? Гарзд. Ні, ми займемося цим. Скажіть патрульним, нехай зустрінуть нас там, і переконайтеся, що вони візьмуть із собою хоча б одну жінку-офіцера.

Гіслінгем уже тягнеться до своєї куртки. Квінн кладе слухавку і відкушує останній шматок тосту, підводячись на ноги.

— Це комутатор. Хтось зателефонував із Фремптон-роуд — каже, в сусідньому підвалі дівчина.

— У підвалі? — перепитує Еверетт, округлюючи очі.

— Помилково пробили стіну. В будинку, здається, мешкає якийсь старий. Але його не можуть добудитися.

— О чорт.

— Еге ж. Він самий.

Коли вони під'їжджають до будинку, там уже збирається натовп. Частина роззяв — вочевидь будівельники з тридцять першого номера, раді будь-якому приводу припинити роботу, щоб уникнути чергової порції лайна від Секстона. Інші — ймовірно, сусіди, а ще купка гуляк із квітами на капелюхах і бляшанками пива в руках, явно напідпитку. Дещо сюрреалістичну картину доповнює пластикова корова в натуральний зріст, що стоїть упритул до бордюру, загорнута у квітчасту скатертину з нарцисами навколо рогів. Кілька чоловіків, одягнених для морсісу¹, розпочали імпровізовану виставу на тротуарі.

— Дідько, — каже Гіслінгем, коли Квінн вимикає двигун. — Як гадаєш, ми можемо притягнути їх за те, що вони припаркували цю штуку без дозволу?

Вони виходять і йдуть через дорогу, коли з іншого боку з'являються дві патрульні машини. Одна із жінок у натовпі присвистує до Квінна й ледь не падає зі сміху, коли той обертається. З машин до них приєднуються троє патрульних офіцерів, в одного з них таран. Поряд жінка-офіцер — Еріка Сомер. Гіслінгем помічає, як вона презирається з Квінном, і бачить в її очах посмішку, викликану його збентеженням. То ось воно як, думає він. Він підозрював, що між цими двома щось є. Так і сказав Джанет минулого вечора, мовляв, занадто часто

¹ Англійський народний танок (тут і далі прим. перекл.).

бачив тих двох разом біля кавомашини, це точно не простий збіг обставин. Не те щоб Гіслінгем у чомусь звинувачував Квінна — вона приваблива, навіть у формі та практичному взутті. Він просто сподівається, що вона не плекає надмірних очікувань: якби Квінн був собакою, його точно не звали б Фідо¹.

— Ми знаємо ім'я старого, який тут мешкає? — запитує Квінн.

— Містер Вільям Гарпер, сержанте, — відповідає Сомер. — Ми викликали парамедиків про всяк випадок, якщо там справді дівчина.

— Я знаю, що я бачив, хай вам чорт!

Квінн обертається. Перед ним стоїть чоловік у такому костюмі, який Квінн купив би, якби мав гроші. Тонкий крій, шовкове плетіння, підкладка з бордового атласу, що відблискує на клітчастій фіолетовій сорочці та рожевій краватці в цяточку. Весь вигляд волає: «Сіті». А ще — «Дуже розлучений».

— Слухайте, — каже чоловік, — скільки часу займе ця хрінь? У мене зустріч з адвокатом о третій годині, і якщо на зворотному шляху теж будуть затори...

— Вибачте, сер, як вас звати?

— Марк Секстон. Із сусіднього будинку — я його власник.

— То це ви до нас телефонували?

— Так, я. Ми були у підвалі з архітектором, і частина стіни обвалилася. Там була дівчина. Я знаю, що я бачив, я не встиг накидатися, як цей набрід. Спитайте Найта — він бачив те саме.

— Гарзд, — каже Квінн, жестом направляючи офіцера з тараном до дверей. — Почнемо. І подбайте про ту

¹ Тобто вірним (Fido, «Вірний» — популярна собача кличка в англійських країнах).